

МЕРИ

В първата събота на ноември учениците от гимназия „Бърнардс“ се събират за свещен ритуал. Дипломирането: ратификацията на силно оспорваната тийнейджърска йерархия. На свежозеленото футболно игрище, сгушено зад методистка църква, безнадеждните „Бърнардски планинци“ се борят срещу съперниците си от Дънелен, квартал на Ню Джърси, доста подобен на техния. На полувремето играчите освобождават терена. Време е за коронасването на кралицата на красотата за 1966 г.

Всички в училище познават тазгодишната победителка, руса, синеока горнокласничка от Олд Форт Роуд 21. От онези момичета, които сякаш имат всичко: умна, красива, с гадже от футболния отбор. Виждали са я в групата на мажоретките. И в хора. И в училищните пиеси – винаги играе главната роля. Когато наконтеният с папийонка президент на училищния съвет я извежда на игрището, очите на цял Бърнардсвил се заковават върху светлото ѝ характерно лице.

Тя е красива. Всички го знаят освен нея. Алабастрова кожа. Високи изваяни като на статуя скули, леко сближени очи с тежки клепачи. Коса с цвят на царевична свила. Нос толкова дълъг и крив, че буквално е събитие.

Изобщо не е достатъчно хубава за кинозвезда, мисли си тя. Кинозвездите или приличат на момиченца, или са пищни, или скромни. Такива са Одри Хепбърн, Ан-Маргрет или Джейн Фонда. Кинозвездите са привлекателни. А колкото и много момчета да се борят за чувствата ѝ, тя не е привлекателна, казва си Мерил. Не и с този нос.

Полин Кейл ще се изрази така: „Стрийп има ясният поглед и русата хубост на валкирия – леко дългият нос придава на лицето ѝ изисканост, която я издига от класата на хубавичките в тази на истинските красавици“. Въпреки че ще стане най-гласовитият ѝ критик, Кейл е права. Мерил Стрийп не е хубавичка. Тя е нещо друго. Нещо по-интересно или по-трудно определяемо. Когато повдигне вежда или свие устни, може да бъде всякаква: аристократка, просякиня, любовница, клоун. Може да бъде скандинавка, англичанка или славянка. Но засега тя иска да бъде единствено американка.

Миналогодишната кралица на красотата Джун Рийвс пристига от колежа да изпълни последното си задължение: да постави бляскавата диадема на главата на наследницата си. Новокоронясаната кралица се качва на украсената с цветя платформа, заобиколена от подгласничките си: Джоан Бокино, Ан Буонопане, Ан Милър и Пеги Фин, всички с праметнати на една страна коси и с корсажи. Докато платформата прекосява игрището, тя усмихнато маха на тълпата с ръка в бяла ръкавица. Полага големи усилия, за да стане кралица, като се грижи за външността си, изрусява се и се преобразява в момичето, което е решила да бъде.

Никой от поданиците ѝ не знае колко не на място се чувства. Онова, което виждат, е само роля чак до последния златист косъм на главата ѝ. Дори смехът ѝ е обработен: упражнява го, за да стане лек и кръшен, какъвто го харесват момчетата. Тя не би го нарекла актьорска игра, но е точно това. С непоколебимо старание прекарва гимназиалните си години, потопена в роля. И все пак, колкото и добре да я играе, винаги ще има пукнатини във фасадата. Не прилича на жените, които вижда в списанията, всъщност не. Заблудила е тези хора, или поне повечето от тях. Момчетата виждат през маската ѝ.

Докато маха на тълпата, тя остава в образ. Приятно е да те боготворят, но може би малко самотно. Горее на платформата тя е на собствена височина, няколко сантиметра по-близо до ноемврийското небе от всички останали съученички. Да можеше Джун, Пеги или най-добрата ѝ приятелка Сю да са при нея – но има само една кралица и нейна задача е да бъде най-добрата. Може би за първи път, но със сигурност не за последен Мерил Стрийп научава, че съвършенството може да е затвор.

Тогава е седемнайсетгодишна.

Скоро ще открие, че не красотата, а преобразяването е нейната визитка. То е с нея от самото начало. Наречете го „зоната“. Наречете го „църква“. Това е място, което е посещавала, преди да знае как да го опише и без да е наясно как точно се озовава там.

„Бях на шест, мятах на главата си комбинезона на мама, за да се превъплътя в Дева Мария в нашата дневна. Докато повивах куклата-бебе, се чувствах успокоена, дори свята и преобразеното ми лице и неузнаваемо поведение, уловено с камера от баща ми, привлече малките ми братя. Четиригодишният Хари в ролята на Йосиф и

двегодишният Дейна в ролята на домашно животно бяха приобщени към моя транс. Те бяха привлечени към сцената на Рождеството от силата на моето съсредоточаване. Ако използвах обичайната си стратегия да ги накарам да ми се подчиняват с крясъци, никога нямаше да успея.“

Така е на шест. А ето как е на девет:

„Помня, че взех молива за вежди на майка ми и внимателно нарисовах линии по цялото си лице, повтаряйки бръчките, които бях запомнила от лицето на баба си, която обожавах. Накарах мама да ме снима и когато гледам снимката, приличам на себе си сега и на баба си тогава. Но си спомням с цялото си същество как стана възможно в онзи ден да се почувствам на нейната възраст. Прегърбих се, усещах се натежала, но весела. Чувствах се като нея.“

Съвсем естествено е Дева Мария да е първата ѝ роля. Мерил произхожда от дълга поредица жени на име Мери. Майка ѝ е Мери Улф Уилкинсън, чиято майка е Мери Агнес, съкратено на Мейми. Когато на 22 юни 1949 г. Мери Улф ражда първата си дъщеря в Съмит, Ню Джърси, тя кръщава бебето Мери Луис. Но три жени с име Мери в едно семейство са твърде много и преди Мери Луис да се научи да говори, майка ѝ започва да я нарича Мерил.

Като малка Мерил знае малко за предците си. Майка ѝ произхожда от квакерски род, стигащ чак до Войната за независимост. Разказват се истории за един от предците ѝ, обесен във Филаделфия за конекрадство. Една от бабите ѝ участва в разрушаването на барове по време на движението за трезвеност. Дядо ѝ Хари Рокафелоу Уилкинсън, известен като Хари Поп за внуците си, обича да разказва смехории, придружени с бурни жестикулации. В детството на Мерил дядо ѝ и баба ѝ по майчина линия още използват старинните английски местоимения.

Мери Улф има широко сърдечно лице и ведро чувство за хумор, наследено от баща ѝ. Години по-късно, когато играе Джулия Чайлд, Мерил ще подражава на жизнерадостта на майка си. Тя е родена през 1915 г. в Бруклин. През Втората световна война работи като арт директор в „Бел Лабс“, а по-късно учи в Художествения факултет в Ню Йорк. Подобно на повечето си връстнички, Мери се отказва от работата през войната, за да стане съпруга и майка. Става от онези жени, които

Бети Фридан иска да стимулира с книгата си от 1963 г. „Тайната на женствеността“. Но Мери не страда от безпокойството, което Фридан забелязва у много домакини, може би защото никога не се отказва от артистичните си занимания. Докато отглежда децата си, тя работи в ателието си на задната веранда като рекламен художник и рисува илюстрации за местни издателства и предприятия. Ако беше от поколението на дъщеря си, вероятно би направила кариера. Но е имала възможност да работи у дома и да изкарва допълнителен доход.

Бащиният род на Мерил не може да се похвали със същата жизнерадост. Стрийп е немско име, макар, че дълги години тя го смята за холандско. Баща ѝ Хари Стрийп-младши е единствено дете. (Подобно на Мери, Хари и Хенри са също толкова често срещани имена в семейството ѝ.) Баща ѝ, чийто прякор е Бъди, е роден в Нюарк през 1910 г. и учи в колежа „Браун“ със стипендия. След година настъпва Депресията и той е принуден да напусне. Три десетилетия работи в отдел „Личен състав“ на фармацевтичната компания „Мерк“. Работата е свързана най-вече с наемане и уволняване на служители. Мерил забелязва известна меланхолия у баща си, вероятно наследена от майка му Хелена, която е лежала в клиника заради депресия. Съпругът на Хелена Хари Уилям Стрийп е търговски пътник, който често я оставя сама със сина ѝ. Като по-възрастен, бащата на Мерил гледа внука си Хенри Улф Гъмър в гимназиална постановка на „Смъртта на търговския пътник“ и казва през сълзи: „Това беше татко“.

Когато Мерил посещава дома на бащините си родители, той сякаш е пропит с тъга. Щорите са спуснати и пропускат само ивичка светлина – по нищо не прилича на топлата къща на Уилкинсън. Баба ѝ използва повторно абсолютно всичко. Пази парчета алуминиево фолио и ги събира на топка, която държи под мивката и която става все по-голяма за радост на Мерил.

В следвоенното доволство светлата американска мечта е постижима за семейства като Стрийп. Те се местят в централен Ню Джърси и докато семейството се разраства, живеят първо в Баскинг Ридж, после в Бърнардсвил. След Мерил идва Хари Стрийп Трети с прякор Трети. После още едно момче, Дейна, кльощав шегаджия с лунички. Родителите на Мерил я водят на мачовете на братята ѝ в малката лига, но тя е също толкова буйна и атлетична като тях, може би дори повече.